

OPINIONS

Nº 45 - Any 2013

Faltes d'ortografia

Suposo us heu adonat que, en aquests fulls que anomeno "Opinions" hi ha alguna falta d'ortografia. Malgrat els dono a corregir abans que es puguin llegir per Internet, tinc la mala costum de modificar-los una vegada i una altra quan ja estan penjats i, al saber-me greu tornar a molestar a qui els ha corregit, se'm cola, per excés o per defecte, alguna... "improcedència".

No em van ensenyar català en època d'estudiant i, malgrat no fa gaire vaig anar a un curset per aprendre'l, va arribar un moment en què, quan escrivia, la meva ment organitzava un "cacau" de tal magnitud amb les v, les b, les x, les j, les h, els accents, els apòstrofs... etc. etc. que ho vaig haver de deixar.

Els meus avis eren nascuts lluny de Catalunya i a casa sempre es va parlar castellà. Al col·legi, els primer anys, les monges tenien terminantment prohibit que es parlés en català, però, amb el temps, es van adonar, que lluitar contra l'idioma del país on hem nascut i vivim, era un veritable despropòsit i, van anar permetent que el parléssim excepte en les litúrgies religioses, les quals, es feien rigorosament en llatí o en castellà.

Fins fa uns sis anys la meva lectura ha estat en castellà, perquè, la seva comprensió m'era més fàcil. Ara, quasi tot ho llegeixo en català, però no puc gaudir-ne sempre com voldria, doncs paro molta atenció en com estan escrites les paraules per poder, així, enriquir la meva ortografia.

Tinc enregistrats en l'ordinador, fins l'any 2007, els títols de 673 llibres. La major part van ser heretats i, l'altra part, han estat comprats pensant que el seu contingut podia ser del meu interès.

Hi ha llibres de tota mena: novel·les, biografies, poemes, tractats filosòfics o metafísics... Alguns ha valgut la pena llegir-los i fins i tot rellegir-los; d'altres, només començar-los, els he hagut de deixar per feixucs, perquè la traducció era veritablement dolenta o perquè l'escriptor ha emprat un català amb paraules tan enrevessades que, per entendre el seu significat, he de consultar el diccionari massa sovint, cosa que em distrau de l'argument o de l'essència del contingut del llibre. Llavors, passa a ser un més en la biblioteca.

Sempre m'ha agradat llegir i escriure. De petita, al col·legi, a canvi d'escombrar un tros de jardí, em deixaven llegir sense haver de pagar la pesseta que hi havia estipulada per poder gaudir d'una lectura, però, només la vida de sants: la de Santa Teresa del nen Jesús, Sant Joan de la Creu i d'altres, i, sobre tot, la de Sant Francesc de Sales del qui deien que, per culpa del seu mal geni la seva vesícula biliar s'havia omplert de tantes pedres que li havien ocasionat la mort. Les monges ho deien sense assenyalar amb el dit però, mirant de reüll i... ¡¡jamb retintin...!! Jo feia l'orni però, sabia perquè ho deien...

Vaig ser l'única de l'internat a qui agradava llegir, però, ho havia de fer en el lloc establert al que anomenaven "la sala de lectura".

Aquesta “sala”, situada en el primer pis, era un petit espai d'uns deu metres quadrats, en què hi havia una vitrina amb una vintena de llibres, una taula no massa gran, una cadira i una finestra vertical, que semblava es recolzava sobre la taula i que donava molta claredat al recinte.

Comunicava per una banda, amb el dormitori de les internes i, per l'altra, hi havia una escala que finalitzava on hi havia la clausura. Lloc en el qual teníem prohibit accedir-hi.

Després de tantes estones passades llegint i, sense companyia, la meva ment havia anat acumulant una gran curiositat per saber què hi podia haver dalt d'aquella escala...

Un dia al matí, quan totes les monges eren a l'església resant Laudes i la resta d'internes al menjador començant a prendre l'esmorzar, vaig pensar que era el moment de satisfer la meva curiositat i... vaig decidir pujar-la.

Era una escala llarga amb uns graons desiguals i bonyeguts què s'havien de pujar poc a poc i amb molta cura per no caure, els quals, eren coronats per un lloc on hi havia una vidriera molt vella que donava a una petita terrassa des d'on es veia el jardí i, a un passadís on hi havia unes portes tancades.

En arribar a dalt i degut als nervis, quasi no podia respirar i sentia el pols amartellar el meu cap, però, la curiositat era en el seu punt àlgid i, ennuvolada per ella, només m'importava saber què amagava la clausura.

Com passa moltes vegades quan s'arriba a un clímax, en què, el raciocini i la prudència resten amagats, vaig posar la mà en el pom d'una de les portes i, amb molt sigil, el vaig anar girant i obrint poc a poc, fins que els meus ulls van poder guaitar què hi havia dins.

¡¡Mare meva, quin desengany!! era un habitació petita on només hi havia una creu al damunt d'un llit que tenia el capçal de ferro del qual penjava una pera per obrir i tancar la llum. Sota el llit hi havia un orinal mig amagat i, al costat, una tauleta amb un llibre al damunt, (van passar molt anys en saber per boca de les meves monges que aquell llibre era... “La Santa Regla”. Un llibre que tenien obligació de llegir-ne un paràgraf cada nit abans de ficar-se dins el llit). També hi havia una cadira, uns peus de ferro que sostenien un gibrell amb una gerra i una perxa de la qual penjava el que a mi em va semblar “un espolsador” doncs es composava d'un mànec de fusta i unes tires de corda que acabaven en petites boletes.

Decebuda pel que havia vist vaig obrir una altra porta per si descobria alguna cosa diferent, però, el que vaig veure, era una còpia de l'habitació anterior, afegint-li un reclinatori.

No vaig gosar obrir-ne cap més. Amb el cor bategant ¡amb tanta força! que semblava volia sortir-me del pit i... com si m'empaités el dimoni, vaig baixar corrent tota l'escala que comunicava els dos pisos que hi havia des de la clausura fins el menjador on les internes havien començat a esmorzar, com cada matí, la xicra de xocolata desfeta i el gran bol de malta amb llet, dins el qual, “sucàvem” un bon tros de pa.

Encuriosides les companyes per la meva tardança i al preguntar què m'havia passat, vaig respondre a seques: “era al lavabo”.

Ben segur que si alguna monja s'hagués fixat en la congestió de la meva cara hagués intuït que havia fet una malifeta. Per sort, totes continuaven resant i de la meva boca no va sortir mai ni una paraula sobre el meu “atreuiment”. L'atreuiment d'una nena d'onze anys, d'aquells temps, carregada d'una gran curiositat, de tot tipus, però, alhora... amb una ingenuïtat desbordant.

Cada vegada que tornava al lloc de lectura, recordava els nervis i la decepció d'aquell matí i, va haver de passar molt temps, per allunyar del meu pensament la gosadia d'aquell dia.

Pel que fa a escriure, sempre m'ha agradat. Ja de petita, el tinter que hi havia enclastat al pupitre i que feia servir amb la companya del costat, quedava buit amb molta celeritat. Quan tenia un moment, escrivia i escrivia, sobre injustícies, manca d'afecte, coses en les que no hi estava d'acord...

Per sort, malgrat "la censura" per la qual passava la llibreta que contenia els meus escrits, mai vaig rebre de les monges una repulsa pel seu contingut, ni una petita insinuació perquè deixes de fer-ho.

Els 13 anys em van regalar la primera ploma estilogràfica. Vaig ser la primera de tot el col·legi en tenir-ne una. ¡¡Com presumia ensenyant-la!! Sempre la portava agafada entre botó i botó de l'uniforme, a l'alçada del pit, perquè es veies.

Era una Parker granat amb el caputxó i el plomí metàl·lic que es carregava de tinta des d'un tinter fins un petit dipòsit de goma amagat sota el cos de la ploma, això permetia una autonomia per poder escriure, en qualsevol moment, sense haver de estar pendent de tenir un tinter a prop.

¡¡Em sentia tan satisfeta amb la meva ploma!! Em produïa la mateixa complaença que s'experimenta quan s'estrena un vestit o una jupa després de molt temps de portar sempre el mateix.

Però... un dia, de cop i volta, es va interrompre la meva alegria... La ploma de la qual em sentia tan orgullosa em va caure de l'uniforme en el moment de fer l'esforç d'alçar un pupitre, gros i pesat, per poder escombrar el dessota. Com que érem dues en tragar-lo, al voler posar-lo a terra va tomballejar i, malgrat vaig cridar ¡¡¡compte!!! un dels seus peus la va esclafar.

La vaig recollir trosset a trosset doncs estava esmicolada, i com si fos un pardalet ferit la vaig acariciar. Vaig plorar molt. Durant molt temps, cada vegada que començava a escriure, el seu record m'angoixava i els ulls se m'omplien de llàgrimes.

Encara la guardo com una relíquia dins una caixeta, fa companyia a la segona i última que vaig fer servir al col·legi. Era una copia exacta, per fora, de la primera, però, no calia omplir el petit dipòsit on s'emmagatzemava la tinta, els venien plens i només calia comprar-lo i substituir-lo.

Avui dia amb la comoditat que ofereixen els bolígrafs, de tots colors, i la facilitat de fer anar un ordinador, la ploma estilogràfica ha caigut quasi en desús. Són poques les persones que l'utilitzen.

Una "decisió" personal

Dins els meus escrits trobareu que hi ha dues "faltes ortogràfiques" que estan fetes a posta: la interrogació i l'admiració al començament d'una frase o d'un paràgraf.

Sé que en català i en altres idiomes, aquests signes només es fan servir al final d'una pregunta o d'una exclamació, però, llevat el "per què" separat, que m'indica s'està fent una pregunta, m'he trobat un munt de vegades que, al llegir en català, sobre tot en paràgrafs llargs, he de tornar enrere per dilucidar què ha volgut expressar exactament l'autor del llibre o del article que estic llegint, doncs, aquests signes, només resten escrits al final d'una frase.

Després de comentar aquest fet amb persones, bones lectores, que també els passa el mateix, m'ha semblat "oportú", traure'm de la màniga el trencar aquesta norma ortogràfica, per facilitar la lectura del que escric.

*Desitjaria que, el fer "una picada d'ullet" a la gramàtica catalana, no sigui motiu perquè ningú "s'esquinci les vestidures". Però, **sí** entendré, que es faci una "arrufada de nas" cada vegada que al llegir les meves "Opinions" trobin que he comés... **Faltes d'ortografia.***

Maria Mercè Usón

